

Kultūros ministerijos Centralizuoto vidaus audito skyriaus 2018-09-28 vidaus audito ataskaita Nr. VA-4 „Kultūros ministerijai pavaldžių ir jos valdymo sričiai priskirtų įstaigų veiklos vertinimas optimalaus išteklių naudojimo požiūriu“

SANTRAUKA

Pagrindinis vidaus audito tikslas – peržiūrėti Kultūros ministerijai pavaldžių ir valdymo sričiai priskirtų įstaigų administracijų struktūras, veiklos efektyvumą atskleidžiančius ir kitus veiklos aspektus identifikuojant neatitikimus teisės aktams, nustatant neišnaudotas išlaidų optimizavimo bei turto panaudojimo galimybes. Analizuotos įstaigos: muziejai (16), bibliotekos (7), paveldosaugos srityje veikiančios 2 įstaigos, viešąjį administravimą vykdančios 3 institucijos, įskaitant viešąją įstaigą „Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas“ papildomai vertinant šios įstaigos valdymo ir veiklos modelį.

Analizės metu taikyti pagrindiniai vertinimo kriterijai: atitiktis 2018 m. Vyriausybės nutarimu patvirtintoms Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairėms (toliau – Gairės), Vidaus reikalų ministerijos parengtoms Valstybės vykdomosios valdžios sistemos įstaigų administracijų struktūrų tobulinimo rekomendacijoms bei Vyriausybės rekomendacijoms (toliau – Rekomendacijos), nuokrypis nuo analogiškos srities įstaigų veiklos rodiklių reikšmių vidurkio ar geriausio rezultato ir kt.

Atliktas įstaigų administracijų struktūrų, kurių išlaikymui paprastai skiriama reikšmingiausia metinio finansavimo dalis, vertinimas atskleidė, kad du trečdaliai muziejų ir apie pusė bibliotekų turi per daug vadovaujančių pareigybių (vadovų pavaduotojų, padalinių vadovų), trečdalis muziejų – per daug pagalbinių pareigybių, kurioms pavestos funkcijos nėra būdingos biudžetinėms įstaigoms, kai kuriais atvejais nereikalingos kiekvieną dieną, o analogiškas paslaugas teikia privataus verslo atstovai (valytojai, kiemsargiai, budėtojai, aplinkos prižiūrėtojai, elektrikai, staliai ir pan.).

Peržiūrėta, kaip sprendžiamas itin mažų įstaigų, turinčių mažiau nei 20 pareigybių, tolesnio savarankiško funkcionavimo klausimas. Domėtasi, ar pakankama muziejams priklausančių, savarankiškai veikiančių padalinių-muziejų veiklos rezultatų stebėseną, ar įstaigos neužsiima joms nebūdinga, pertekline veikla ir kt.

Kai kurių kokybinių (veiklos efektyvumo) rodiklių palyginimas atskleidė gana didelius skirtumus, signalizuojančius apie būtinybę gerinti dalies įstaigų veiklos rezultatų arba mažinti jų valdymo išlaidas. Didžiausia sąlyginė vieno apsilankymo kaina (apskaičiuota pagal kasmetines būtiniausias valdymo išlaidas), kurią turi dengti valstybė siekdama teikti muziejines paslaugas, 2017 m. buvo Valstybiniame Vilniaus Gaono žydų, Lietuvos teatro, muzikos ir kino, Žemaičių „Alka“, Lietuvos švietimo istorijos muziejuose. Šie muziejai atsilieka nuo likusių ir pagal kitus veiklos efektyvumą atskleidžiančius rodiklius, pvz., vienam įstaigos darbuotojui tenkantį metinį apsilankymų skaičių. Geriausi rezultatai pagal paminėtus rodiklius pasiekti Trakų istorijos, Lietuvos jūrų, Lietuvos etnokosmologijos muziejuose.

IŠVADOS:

1. Kai kurių muziejų administracijų struktūros pernelyg išplėtos, ne visais atžvilgiais atitinka Gaires, Rekomendacijas; veiklos efektyvumą atskleidžiantys rodikliai pernelyg skirtingi, kad visais atvejais būtų pateisinami, neišspręstas (neformalizuotas) pernelyg mažų muziejų (2) būtinybės būti savarankiškais klausimas ir kt. Šios aplinkybės ir atliktas Lietuvos muziejų tinklo palyginimas su 5 dydžiu artimesnėmis kaimyninėmis šalimis rodo, kad ne visi optimizavimo ir veiklos efektyvumo didinimo rezervai, galintys sumažinti valstybės finansams tenkančią naštą, yra išnaudoti.

2. Nepakankamai išsamūs, skirtingai traktuojami „Muziejų veiklos metinės statistinės ataskaitos formos pildymo paaiškinimai“ ir muziejuose pasitaikantys statistinių duomenų kaupimo

vidaus kontrolės trūkumai negarantuoja muziejų paskelbtų veiklos duomenų teisingumo ir palyginamumo.

3. Bibliotekų administracijų struktūrų optimizavimas ir kiti veiklos efektyvumo didinimo rezervai, galintys sumažinti valstybės finansams tenkančią naštą, nėra pakankamai išnaudoti.

4. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos administracijos struktūra neatitinka Gairėse nustatyto reikalavimo dėl vadovaujančių pareigybių, tačiau situacija pateisinama dėl teritorinių padalinių 10-yje miestų ir jų vadovų būtinybės. Kultūros paveldo centro administracijos struktūra optimizuotina atsisakant perteklinės direktoriaus pavaduotojo pareigybės, stambinant padalinius.

5. Reikšmingų pastabų apie Lietuvos kultūros tarybos ir Lietuvos kino centro prie Kultūros ministerijos veiklą, jų išteklių naudojimą nėra. Įteisintas Spaudos fondo valdymo ir veiklos organizavimo modelis negarantuoja valstybės interesų pirmenybės prieš viešosios informacijos rengėjų (iš dalies dalininkų) interesus, kai kuriais aspektais neatitinka Gairėse nustatytų reikalavimų; įstaiga yra per maža, kad jai išlaikyti skirtos lėšos būtų naudojamos efektyviai, valstybės biudžeto lėšų, skirtų projektams, administravimas patikėtas neturintiems valstybės tarnautojo statuso ir kt.

REKOMENDACIJOS

Kultūros ministerijai pateikta iš viso 18 rekomendacijų (2 – didelio reikšmingumo, 7 – vidutinio reikšmingumo, 9 – mažo reikšmingumo), susijusių su galimybe optimizuoti biudžetinių įstaigų administracijų struktūras, su veiklos rezultatų stebėsenos, išlaidų valdymo tobulinimo pasiūlymais ir kt.